Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
PRIITA PIKAMÄEJA,
predstavljeni 15. aprila 2021 [1]

Zadeva C-564/19

Kazenski postopek
proti
IS

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Pesti Központi Kerületi Bíróság (glavno okrožno sodišče v Pešti, Madžarska))

„Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah – Pravica do obveščenosti v kazenskem postopku – Direktiva 2012/13/EU – Pravica do tolmačenja in prevajanja – Direktiva 2010/64/EU – Pravica biti navzoč na sojenju v kazenskem postopku – Direktiva 2016/343/EU – Pravica do učinkovitega pravnega sredstva in do nepristranskega sodišča – Člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah – Člen 267 PDEU – Dopustnost – Zahteva za varstvo zakonitosti zoper odločbo o vložitvi predloga za sprejetje predhodne odločbe – Pristojnost hierarhično višjega sodišča, da to odločbo razglasi za nezakonito“

1. Kako ugotoviti, ali je predhodna odločba, za katero je zaprošeno, nujna za to, da se predložitvenemu sodišču „omogoči izreči sodbo“ v smislu člena 267(2) PDEU? Kako razlagati pojem „izreči sodbo“, ki je ključen za mehanizem predhodnega odločanja? Vprašanje vsekakor ni novo, vendar je v okviru zelo številnih – preštevilnih – zadev, v katerih se zatrjuje poseganje v pravno državo in neodvisnost sodstva, ki jih je obravnavalo ali jih še obravnava Sodišče, dobilo povsem novo razsežnost. Ugotoviti je treba, da Sodišče v obravnavo redno prejema vprašanja za predhodno odločanje, ki so včasih že kar klici na pomoč nacionalnih sodišč, vznemirjenih ali celo zaskrbljenih zaradi izvajanja disciplinskih postopkov, in na katera je treba odgovoriti ob upoštevanju „pravovernosti“ edinstvenega pravnega sredstva, kakršno je predlog za sprejetje predhodne odločbe.

2. Sodišče je v sodbi z dne 26. marca 2020, Miasto Łowicz et Prokurator Generalny (C-558/18 in C-563/18, EU:C:2020:234; v nadaljevanju: sodba Miasto Łowicz), želelo utrditi svojo sodno prakso v zvezi z dopustnostjo predlogov za sprejetje predhodne odločbe na tem tako občutljivem področju, na katerem lahko pojem „pravnomočnost“ dobi razsežnost, ki ni več strogo pravna. S to zadevo je Sodišče dobilo priložnost, da pojasni obseg te sodbe, in sicer zlasti z odgovorom na še neobravnavano vprašanje v zvezi z odločbo o nezakonitosti sklepa o vložitvi predloga za sprejetje predhodne odločbe, ki jo sprejme hierarhično višje sodišče, ki odloča na zadnji stopnji, ne da bi to vplivalo na pravne učinke navedenega sklepa.

[1] Jezik izvirnika: francoščina.

I. Pravni okvir

A. Pravo Unije

3. Poleg nekaterih določb primarnega prava, in sicer členov 19 PEU, 267 PDEU in 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina), so v okviru obravnavane zadeve upoštevni tudi člena 2 in 5 Direktive 2010/64/EU,[2] členi 1, 6 in 8 Direktive 2012/13/EU[3] ter člena 1 in 8 Direktive (EU) 2016/343.[4]

B. Madžarsko pravo

1. Pravila glede pravice obdolženca do uporabe maternega jezika

4. Člen 78(1) a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (zakon XC iz leta 2017 o zakoniku o kazenskem postopku) (*Magyar Közlöny* 2017/99., str. 9484; v nadaljevanju: zakonik o kazenskem postopku) v bistvu določa, da ima stranka v kazenskem postopku, če želi kot materni jezik uporabljati jezik, ki ni madžarščina, pravico do uporabe svojega maternega jezika in do tega, da ji pomaga tolmač.

5. V skladu s členom 201(1) zakonika o kazenskem postopku je mogoče v kazenskem postopku imenovati zgolj uradno usposobljenega tolmača, če pa to ni mogoče, je mogoče imenovati tolmača z zadostnim znanjem jezika.

6. Člen 755(1)(a) in (aa) zakonika o kazenskem postopku določa, da je treba, če obdolženec, ki prebiva na znanem naslovu v tujini in je v skladu z zakonom vabljen na obravnavo, nanjo ne pride, kazenski postopek nadaljevati v njegovi nenavzočnosti, če ni treba izdati evropskega ali mednarodnega naloga za prijetje oziroma tak nalog ni izdan in če tožilec ne predlaga naložitve kazni odvzema prostosti ali namestitve v ustanovo za vzgojni nadzor.

7. Člen 2 a szakfordításról és tolmácsolásról szóló 24/1986. (VI.26.) minisztertanácsi rendelet (odlok 24/1986 sveta ministrov o uradnem prevajanju in tolmačenju) (*Magyar Közlöny* 1986/24.) določa, da lahko specializiran prevod ali tolmačenje na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali drugega razmerja, katerega namen je izvedba dela, za plačilo zagotovi le ustrezno usposobljen prevajalec ali tolmač. Administracija in osrednje upravljanje prevajalskih ali tolmaških storitev sta v pristojnosti ministra za pravosodje. Od 1. oktobra 2009 potrjevanje ustrezne usposobljenosti tolmačev, ki dejavnost opravljajo kot samozaposleni, ni več regulirano.

8. A szakfordító és tolmácsképesítés megszerzésének feltételeiről szóló 7/1986. (VI.26) MM rendelet (odlok 7/1986 ministra za izobraževanje o zahtevah za pridobitev usposobljenosti za prevajalca in tolmača) (*Magyar Közlöny* 1986/24.) določa, da so usposobljeni specializirani prevajalci in tolmači osebe, usposobljene v naziv specializirani prevajalec, specializirani prevajalec korektor, tolmač, specializirani tolmač in konferenčni tolmač. Te nazive je mogoče pridobiti

[2] Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. oktobra 2010 o pravici do tolmačenja in prevajanja v kazenskih postopkih (UL 2010, L 280, str. 1).

[3] Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2012 o pravici do obveščenosti v kazenskem postopku (UL 2012, L 142, str. 1).

[4] Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o krepitvi nekaterih vidikov domneve nedolžnosti in krepitvi pravice biti navzoč na sojenju v kazenskem postopku (UL 2016, L 65, str. 1).

v visokošolskih zavodih, ki izvajajo osnovne ali nadaljevalne študijske programe, pa tudi v zavodih, ki jih imenuje minister za kulturo. S predpisi so opredeljeni tudi pogoji, pod katerimi se ti nazivi lahko pridobijo, ni pa določena nikakršna potrditev, da so ti pogoji izpolnjeni.

2. Pravila v zvezi s postopkom predhodnega odločanja in zahtevo za varstvo zakonitosti

9. Člen 490(1) in (2) zakonika o kazenskem postopku v bistvu določa, da lahko nacionalno sodišče po uradni dolžnosti ali na predlog strank prekine odločanje in v okviru predloga za sprejetje predhodne odločbe Sodišču Evropske unije predloži vprašanja za prehodno odločanje.

10. Člen 513(1)(a) zakonika o kazenskem postopku določa, da zoper predložitveni sklep ni rednega pravnega sredstva.

11. Člen 491(1)(a) zakonika o kazenskem postopku v bistvu določa, da je treba prekinjeni kazenski postopek nadaljevati, če so razlogi, iz katerih je bil prekinjen, prenehali obstajati.

12. Člen 667(1) zakonika o kazenskem postopku določa, da lahko državni tožilec začne postopek za vložitev izrednega pravnega sredstva, poimenovan „zahteva za varstvo zakonitosti“, v katerem se predlaga, naj Kúria (vrhovno sodišče, Madžarska; v nadaljevanju: Kúria) ugotovi nezakonitost sodb in sklepov, ki jih razglasijo sodišča na nižjih stopnjah.

13. Člen 669 zakonika o kazenskem postopku določa:

„1. Če Kúria meni, da je zahteva za varstvo zakonitosti utemeljena, v sodbi ugotovi, da odločba, ki je predmet očitka, ni zakonita, v nasprotnem primeru pa zahtevo zavrne s sklepom.

2. Kúria lahko ob ugotovitvi nezakonitosti zadevne odločbe obdolženca oprosti, razveljavi obvezno zdravniško zdravljenje, konča postopek, naloži milejšo kazen ali uporabi milejši ukrep, razveljavi izpodbijano odločbo in, če je to primerno, zadevo vrne v odločanje sodišču, pristojnemu za izpeljavo novega postopka.

3. Razen primerov iz odstavka 2 je odločitev Kúria omejena zgolj na ugotovitev nezakonitosti.

[…]“

II. Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

14. Predložitvenemu sodišču, ki odloča kot sodnik posameznik, v okrožju Pesti Központi Kerületi Bíróság (glavno okrožno sodišče v Pešti, Madžarska; v nadaljevanju: sodnik predložitvenega sodišča) je predložena zadeva v zvezi z obdolžencem, osebo IS, in sicer na podlagi obtožnega akta, ki ga je 26. februarja 2018 sestavil državni tožilec 5. in 13. okrožja v Budimpešti (Madžarska) zaradi domnevne kršitve zakonodaje o orožju in strelivu. Ta obdolženec, ki je švedski državljan turškega porekla, je bil prijet na Madžarskem 25. avgusta 2015 in je bil kot osumljenec istega dne tudi zaslišan. Pred zaslišanjem je zaprosil za pomoč odvetnika in tolmača. Med zaslišanjem, na katerem odvetnik ni mogel biti navzoč, je bil prek tolmača obveščen o sumih zoper njega, vendar ni želel podati izjave, saj se ni mogel posvetovati z odvetnikom. Obdolženec je bil po zaslišanju izpuščen na prostost.

15. Obdolženec prebiva zunaj Madžarske in vabilo na narok se je vrnilo z zaznamkom „neprevzeto“. Ker so se zahteve državnega tožilstva nanašale zgolj na denarno kazen, mora predložitveno sodišče po nacionalnem pravu postopek nadaljevati v nenavzočnosti. Na obravnavi je obramba obdolženca vložila predlog za vložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe, ki mu je bilo ugodeno.

16. Sodnik predložitvenega sodišča v predlogu za sprejetje predhodne odločbe navaja, da morajo države članice v skladu s členom 5(1) Direktive 2010/64 sprejeti konkretne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da zagotovljeno tolmačenje in prevajanje ustrezata kakovosti, zahtevani v členih 2(8) in 3(9) te direktive, kar naj bi pomenilo, da mora biti tolmačenje dovolj kakovostno, da se zagotovi pravičen postopek, zlasti z zagotovitvijo, da so osumljenci ali obdolženci seznanjeni z dejstvi, ki se jim očitajo, in sposobni uveljavljati svojo pravico do obrambe. Poudarja tudi, da člen 5(2) te direktive določa, da si države članice za zagotovitev ustrezne ravni tolmačenja in prevajanja ter olajšanje učinkovitega dostopa do njiju prizadevajo za ustanovitev registra ali registrov neodvisnih prevajalcev in sodnih tolmačev, ki so ustrezno usposobljeni. Sodnik predložitvenega sodišča navaja, da v postopku ni na voljo nobena informacija o načinu, kako je bil tolmač izbran in kako so bile preverjene njegove sposobnosti, niti o tem, ali sta tolmač in obdolženec drug drugega razumela.

17. K temu sodnik predložitvenega sodišča še dodaja, da člena 4(5) in 6(1) Direktive 2012/13 določata, da je treba osumljene ali obdolžene osebe v jeziku, ki ga razumejo, nemudoma pisno obvestiti o njihovih pravicah ter o kaznivem dejanju, katerega storitve so osumljene ali obdolžene. V tem okviru navaja, da na Madžarskem ni nikakršnega uradnega registra prevajalcev in tolmačev niti ni z madžarsko zakonodajo natančno določeno, koga je mogoče v kazenskem postopku imenovati za *ad hoc* prevajalca ali tolmača, saj je regulirano le področje overjenih prevodov dokumentov. Zato se sodnik predložitvenega sodišča sprašuje, ali sta nacionalna zakonodaja in praksa iz postopka pred njim združljivi z direktivami, ki urejajo pravice obdolžencev v Uniji, in ali iz zakonodaje Unije izhaja, da v primeru neskladnosti nacionalno sodišče postopka ne more nadaljevati v nenavzočnosti.

18. Sodnik predložitvenega sodišča poleg tega navaja, da sta od začetka veljavnosti reforme sodstva iz leta 2012 administracija in osrednje upravljanje sodnega sistema v pristojnosti predsednika Országos Bírósági Hivatal (državni urad za sodstvo, Madžarska; v nadaljevanju: OBH), ki ga imenuje parlament za devet let, pri čemer ima ta predsednik široka pooblastila, tudi pri odločanju o razporejanju zadev sodnikom, imenovanju predsednikov sodišč in uvedbi disciplinskih postopkov zoper sodnike. Ob tem še pojasnjuje, da je Országos Bírói Tanács (državni svet za sodstvo, v nadaljevanju: OBT) – katerega člane izvolijo sodniki – zadolžen za nadzor nad delovanjem predsednika OBH in odobritev njegovih odločitev v nekaterih primerih. OBT pa naj bi 2. maja 2018 izdal poročilo, v katerem je ugotovil, da je predsednik OBH s svojo prakso redno kršil zakon, saj je brez ustrezne obrazložitve razglasil neuspešnost razpisov za prijave za zapolnitev delovnih mest sodnikov in predsednikov sodišč ter je imenoval začasne predsednike sodišč po svoji izbiri, na primer predsednika Fővárosi Törvényszék (višje sodišče v Budimpešti-glavnem mestu, Madžarska), ki je za predložitveno sodišče pritožbeno sodišče. Trenutno naj bi med predsednikoma OBH in OBT vladala velika napetost. V teh okoliščinah se sodnik predložitvenega sodišča sprašuje, ali je tako delovanje OBH združljivo z načelom neodvisnosti sodstva, določenim s členom 19 PEU in členom 47 Listine. Hkrati se še sprašuje, ali je v takih okoliščinah mogoče šteti, da je postopek pred njim pravičen.

19. Poleg tega sodnik predložitvenega sodišča še navaja, da so v skladu z nacionalnim plačnim sistemom sodniki obravnavani slabše kot tožilci, poleg tega pa imajo predsednik nacionalnega urada za sodstvo in predsedniki sodišč diskrecijsko pravico za podeljevanje različnih bonusov, ki so v primerjavi z osnovnimi plačami sodnikov zelo visoki ter lahko potencialno pomenijo neupravičen vpliv in poseganje v neodvisnost sodstva.

20. V teh okoliščinah je Pesti Központi Kerületi Bíróság (glavno okrožno sodišče v Pešti, Madžarska) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo tri skupine vprašanj za predhodno odločanje (prvo vprašanje, točki (a) in (b); drugo vprašanje, točki (a) in (b), ter tretje vprašanje, točki (a) in (b)).

21. Sodnik predložitvenega sodišča se je s predložitveno odločbo z dne 18. novembra 2019 odločil vložiti dodatek k prvotni vlogi in postaviti dopolnilna vprašanja za predhodno odločanje.

22. V zvezi s tem sodnik predložitvenega sodišča pojasnjuje, da je državni tožilec po vložitvi prvotnega predloga za sprejetje predhodne odločbe 19. julija 2019 na podlagi člena 668 zakonika o kazenskem postopku zoper sklep o vložitvi predloga za sprejetje predhodne odločbe v obravnavani zadevi pri Kúria vložil izredno pravno sredstvo, poimenovano „zahteva za varstvo zakonitosti“, in da je Kúria z dokončno odločbo z dne 10. septembra 2019 ta sklep razglasilo za nezakonit, pri čemer je v bistvu razsodilo, da postavljena vprašanja za rešitev spora o glavni stvari niso upoštevna in da namen prvega vprašanja v resnici ni razlaga prava Unije, ampak je njegov namen dokazati, da madžarsko pravo, ki se uporablja, ni v skladu z načeli, zavarovanimi s pravom Unije. Sodnik predložitvenega sodišča navaja, da se kljub ugotovitvenemu učinku odločbe Kúria sprašuje, kako ravnati glede nadaljevanja postopka v glavni stvari ob upoštevanju morebitne nezdružljivosti te odločbe s pravom Unije.

23. Sodnik predložitvenega sodišča še dodaja, da je predsednik Fővárosi Törvényszék (višje sodišče v Budimpešti-glavnem mestu) 25. oktobra 2019 zoper njega začel disciplinski postopek, v katerem je dobesedno povzel obrazložitev odločbe Kúria z dne 10. septembra 2019. Potem ko je Sodišče od madžarske vlade dobilo obvestilo, da naj bi bil ta postopek končan, je v zvezi s tem postavilo vprašanje sodniku predložitvenega sodišča. Ta je v odgovoru z dne 10. decembra 2019 potrdil, da je navedeni predsednik z dokumentom z dne 22. novembra 2019 umaknil akt o uvedbi disciplinskega postopka, in navedel, da ne želi spremeniti dodatnega predloga za sprejetje predhodne odločbe.

24. V teh okoliščinah je Pesti Központi Kerületi Bíróság (glavno okrožno sodišče v Pešti) Sodišču predložilo dodatna vprašanja za predhodno odločanje (četrto vprašanje, točke od (a) do (c), in peto vprašanje). Predložitveno sodišče je tako z odločbama Sodišču postavilo ta vprašanja za predhodno odločanje:

„1. (a) Ali je treba člen 6(1) PEU in člen 5(2) Direktive 2010/64/EU razlagati tako, da mora država članica za zagotovitev pravice do poštenega sojenja obtožencem, ki ne poznajo jezika postopka, ustanoviti register neodvisnih prevajalcev in sodnih tolmačev, ki so ustrezno usposobljeni, ali – če to ni mogoče – kako drugače zagotoviti, da je v sodnih postopkih mogoče preverjati ustrezno kakovost tolmačenja?

(b) Če je odgovor na prejšnje vprašanje pritrdilen in v obravnavanem primeru zaradi neustrezne kakovosti tolmačenja ni mogoče ugotoviti, ali je bil obtoženec obveščen o predmetu obtožnice zoper njega, ali je treba člen 6(1) PEU ter člen 4(5) in člen 6(1) Direktive 2012/13/EU razlagati tako, da v teh okoliščinah postopka z zamudno sodbo ni mogoče nadaljevati?

2. (a) Ali je treba načelo neodvisnosti sodstva iz člena 19(1), drugi pododstavek, PEU in člena 47 [Listine] ter sodne prakse Sodišča Evropske unije razlagati tako, da je to načelo kršeno, če predsednik [OBH], ki so mu zaupane naloge osrednjega upravljanja sodišč in ga imenuje parlament, ki mu edino odgovarja in ki ga lahko razreši, zapolni mesto predsednika sodišča – ki ima med drugim pooblastila za razporejanje zadev, uvedbo disciplinskega postopka proti sodnikom in ocenjevanje teh sodnikov – z začasnim neposrednim imenovanjem in obidenjem razpisa za prijavo na delovno mesto ter s popolnim neupoštevanjem mnenja pristojnih sodniških samoupravnih organov?

(b) Če je odgovor na drugo vprašanje, točka (a), pritrdilen in če sodnik, ki odloča o zadevi, utemeljeno meni, da bo zaradi svoje sodne ali upravne dejavnosti neupravičeno oškodovan, ali je treba navedeno načelo razlagati tako, da v obravnavani zadevi ni zagotovljeno pošteno sojenje?

3. (a) Ali je treba načelo neodvisnosti sodstva iz člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, člena 47 [Listine] in sodne prakse Sodišča Evropske unije razlagati tako, da s tem načelom ni v skladu položaj, v katerem madžarski sodniki od 1. septembra 2018 – drugače od prakse, ki je veljala v prejšnjih desetletjih – na podlagi zakona prejmejo plačilo, ki je nižje od plače tožilcev ustrezajoče kategorije z enakim razredom in delovno dobo, in v katerem glede na gospodarske razmere v državi njihove plače na splošno niso v skladu s pomembnostjo nalog, ki jih opravljajo, zlasti glede na prakso poljubnih prejemkov, ki jo uporabljajo višji vodstveni kadri?

(b) Če je odgovor na prejšnje vprašanje pritrdilen, ali je treba navedeno načelo neodvisnosti sodstva razlagati tako, da v takih okoliščinah ni mogoče zagotoviti pravice do poštenega sojenja?

4. (a) Ali je treba člen 267 PDEU razlagati tako, da nasprotuje nacionalni sodni praksi, v skladu s katero najvišja sodna instanca v okviru postopka za poenotenje sodne prakse države članice sklep o začetku postopka predhodnega odločanja, ki ga je sprejelo nižje sodišče – brez poseganja v pravno veljavnost tega sklepa – razglasi za nezakonit?

(b) Če je odgovor na četrto vprašanje, točka (a), pritrdilen, ali je treba člen 267 PDEU razlagati tako, da predložitveno sodišče ne sme upoštevati odločitev hierarhično višjega sodišča v nasprotnem smislu in njegovih načelnih stališč, sprejetih v interesu zagotavljanja enotnosti prava?

(c) Če je odgovor na četrto vprašanje, točka (a), nikalen, ali se v takem primeru kazenski postopek, ki je bil prekinjen, lahko nadaljuje, medtem ko je postopek predhodnega odločanja v teku?

5. Ali je treba načelo neodvisnosti sodstva iz člena 19(1), drugi pododstavek, PEU in člena 47 [Listine] ter sodne prakse Sodišča Evropske unije razlagati tako, da se ob upoštevanju člena 267 PDEU to načelo krši, če se proti sodniku zato, ker je začel postopek predhodnega odločanja, sproži disciplinski postopek?“

III. Postopek pred Sodiščem

25. Pisna stališča so predložile madžarska, nizozemska in švedska vlada ter Evropska komisija.

IV. Analiza

26. Uvodoma je treba ugotoviti, da madžarska vlada izpodbija dopustnost vseh vprašanj za predhodno odločanje, naslovljenih na Sodišče, in sicer iz istega razloga, to je zaradi neobstoja navezne okoliščine med določbami prava Unije, katerih razlaga se predlaga, in sporom o glavni stvari, pri čemer so postavljena vprašanja opisana kot neupoštevna za rešitev tega spora. Na ta posplošeni očitek je treba odgovoriti razdelano na podlagi upoštevne sodne prakse Sodišča in, natančneje, sodne prakse, kot je bila povzeta in utrjena v sodbi Miasto Łowicz.

27. Sodišče je v tej sodbi opozorilo, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča za vprašanja v zvezi z razlago prava Unije, ki jih nacionalna sodišča postavijo v pravnem in dejanskem okviru, ki so ga pristojna opredeliti sama in katerega pravilnosti Sodišče ne preizkuša, velja domneva upoštevnosti. Vendar iz ustaljene sodne prakse izhaja tudi, da postopek, uveden s členom 267 PDEU, pomeni instrument sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, v okviru katerega prvo zagotavlja drugim elemente razlage prava Unije, ki jih ta potrebujejo za rešitev sporov, ki jih obravnavajo. Utemeljitev za predhodno odločanje ni oblikovanje posvetovalnih mnenj o splošnih ali hipotetičnih vprašanjih, temveč dejanska potreba po učinkoviti rešitvi spora. [5]

28. Kot izhaja iz člena 267 PDEU, se predhodna odločba, za katero je zaprošeno, „mora“ sprejeti, da se predložitvenemu sodišču omogoči „izreči sodbo“ v zadevi, v kateri odloča. Sodišče je tako večkrat opozorilo, da iz besedila in sistematike člena 267 PDEU izhaja, da postopek predhodnega odločanja zlasti predpostavlja, da pred nacionalnimi sodišči dejansko poteka spor, v okviru katerega se od teh sodišč zahteva, da sprejmejo odločbo, v kateri bo mogoče upoštevati sodbo, izrečeno v postopku predhodnega odločanja. Naloga Sodišča v okviru postopka predhodnega odločanja je pomagati predložitvenemu sodišču pri rešitvi konkretnega spora, ki poteka pred njim. V okviru takega postopka mora torej med navedenim sporom in določbami prava Unije, katerih razlaga se zahteva, obstajati takšna povezava, da je ta razlaga objektivno potrebna za odločitev, ki jo mora sprejeti predložitveno sodišče. [6]

29. Iz sodbe Miasto Łowicz izhaja, da je ta povezava lahko neposredna ali posredna. Neposredna je, ko mora nacionalno sodišče uporabiti pravo Unije, katerega razlago predlaga, da bi vsebinsko rešilo spor o glavni stvari. Posredna je, ko je s predhodno odločbo predložitvenemu sodišču

[5] Sodba Miasto Łowicz (točki 43 in 44).

[6] Sodba Miasto Łowicz (točki 45 in 46).

mogoče zagotoviti razlago prava Unije, ki mu bo omogočila, da odloči o procesnih vprašanjih prava Unije ali nacionalnega prava, preden bo lahko vsebinsko odločilo o sporu, ki mu je bil predložen.[7]

30. Ob upoštevanju teh pojasnil menim, da je odgovor na očitek glede nedopustnosti, ki ga uveljavlja madžarska vlada, gotovo nikalen za prvo vprašanje ter pritrdilen za drugo in tretje, medtem ko je v zvezi s četrtim in petim vprašanjem potrebna bolj razdelana analiza. V zvezi s tem – kar se tiče vrstnega reda preučitve vprašanj – menim, da je treba najprej preučiti četrto vprašanje za predhodno odločanje, ki se nanaša na nadaljevalni fazi nacionalnega postopka, kot se je razvijal po vložitvi prve predložitvene odločbe, pri čemer sta ti fazi v obravnavani zadevi zahteva za varstvo zakonitosti, ki jo je vložil državni tožilec, in posledična sodba, v kateri je Kúria to odločbo razglasilo za nezakonito. Menim namreč, da je to vprašanje z vidika logike razlogovanja predhodnega pomena, saj se nanaša na dopustnost prvotnega predloga za sprejetje predhodne odločbe.

A. Četrto vprašanje

31. Predložitveno sodišče s četrtim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 267 PDEU razlagati tako, da nasprotuje temu, da najvišje nacionalno sodišče, pri katerem je bila vložena zahteva za varstvo zakonitosti, sprejme odločbo, v kateri sklep o vložitvi predloga za sprejetje predhodne odločbe razglasi za nezakonit, vendar ne da bi to vplivalo na pravne učinke tega sklepa, kar se tiče prekinitve postopka v glavni stvari in nadaljevanja postopka predhodnega odločanja, in sicer z obrazložitvijo, da vprašanja za predhodno odločanje niso nujna za rešitev spora in je njihov namen ugotoviti nezdružljivost nacionalnega prava s pravom Unije. Predložitveno sodišče Sodišče sprašuje še o posledicah pritrdilnega ali nikalnega odgovora na to vprašanje za potek postopka v glavni stvari in upoštevanje odločbe hierarhično višjega sodišča z vidika načela primarnosti prava Unije.

1. Dopustnost

32. Madžarska vlada v podporo svojim predlogom za ugotovitev nedopustnosti poudarja neupoštevnost tega vprašanja za izid spora o glavni stvari, saj Kúria sklepa o predložitvi in prekinitvi kazenskega postopka ni razveljavilo niti ni predložitvenemu sodišču naložilo, naj zadnjenavedeni sklep umakne ali spremeni. Potek sodnega postopka naj torej ne bi bil v nobenem primeru prekinjen, Sodišče pa naj bi imelo nazadnje možnost, da zadevni predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava kot dopusten.

33. Menim, da te utemeljitve ni mogoče sprejeti, saj je treba zadevno vprašanje za predhodno odločanje obravnavati kot dopustno zaradi posredne, vendar resnične povezave med sporom o glavni stvari in členom 267 PDEU. Predložitveno sodišče namreč s četrtim vprašanjem za predhodno odločanje in razlago te določbe, za katero prosi v obravnavani zadevi, ne želi razjasniti vsebine spora, o katerem odloča in ki se nanaša tudi na druga vprašanja glede prava Unije, temveč

[7] Glej sodbo Miasto Łowicz (točke od 49 do 51). V sodbi z dne 25. junija 2020, Ministerio Fiscal (Organ, za katerega je verjetno, da bo prejel prošnjo za mednarodno zaščito) (C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, točka 49), je pojasnjeno, da je predlog nacionalnega sodišča mogoče zavrniti le, če se izkaže, da je bil postopek iz člena 267 PDEU zlorabljen in dejansko uporabljen zato, da bi Sodišče odločilo o umetno ustvarjenem sporu, ali če je očitno, da se pravo Unije v okoliščinah obravnavanega primera ne more niti neposredno niti posredno uporabiti.

postopkovni problem, o katerem mora odločiti *in limine litis*, saj se nanaša na pogoje za nadaljevanje postopka v glavni stvari po sodbi, ki jo je izreklo Kúria in s katero je bila prvotna predložitvena odločba razglašena za nezakonito.[8]

34. V zvezi s tem je treba poudariti, da člen 490(1) zakonika o kazenskem postopku določa, da lahko „sodišče […] po uradni dolžnosti ali na zahtevo ene od strank uvede postopek predhodnega odločanja pred [Sodiščem] v skladu s pravili, določenimi v Pogodbah, na katerih temelji Evropska unija“. V skladu z določbami odstavka 2 oziroma 3 tega člena sodišče s sklepom odloči, da bo ali uvedlo postopek predhodnega odločanja, pri čemer hkrati prekine postopek, ali zavrnilo zahtevo za uvedbo postopka predhodnega odločanja. Potem ko je državni tožilec vložil zahtevo za varstvo zakonitosti v skladu s členom 667(1) zakonika o kazenskem postopku, je Kúria opravilo nadzor nad zakonitostjo prvotne predložitvene odločbe z vidika člena 490 istega zakonika.

35. Iz sodbe, ki jo je izreklo Kúria, je razvidno, da je to sodišče želelo preveriti, ali ima predložitveno sodišče razlog za postavitev vprašanj za predhodno odločanje, na podlagi česar se opredeli, ali je posledična prekinitev kazenskega postopka zakonita. Tako je menilo, da navedena vprašanja niso nujna za rešitev spora, ker se v resnici ne postavljajo ali niso nikakor povezana z dejanskim stanjem navedenega spora,[9] pri čemer naj namen prvih vprašanj poleg tega ne bi bil razlaga prava Unije, ampak naj bi se z njimi želela dokazati neskladnost madžarskega prava, ki se uporablja, s pravom Unije.[10] Kúria je na podlagi tega menilo, da je predložitveno sodišče s sklepom o uvedbi postopka predhodnega odločanja in prekinitvijo kazenskega postopka kršilo zakon o kazenskem postopku, v obravnavani zadevi pravila iz člena 490 zakonika o kazenskem postopku. V teh okoliščinah Kúria prvotne predložitvene odločbe sicer ni razveljavilo, jo pa je razglasilo za nezakonito z vidika madžarskega pravnega reda.[11]

36. Predložitveno sodišče je ob soočenju s to odločitvijo Kúria postavilo vprašanja o tem, kako naj ravna ob upoštevanju več elementov. Najprej je napotilo na člen 491(1)(a) madžarskega zakonika o kazenskem postopku, ki določa, da sodnik, če razloga za prekinitev postopka ni več, zadevo obravnava naprej, kar bi lahko veljalo, če bi bil navedeni razlog tako kot v obravnavani zadevi razglašen za nezakonit. Sodnik predložitvenega sodišča je nato še poudaril, da mora ob upoštevanju svojega statusa in zakonskih določb, ki se nanašajo zlasti na ocenjevanje sodnikov, na splošno spoštovati zakonitost in se ravnati v skladu z usmeritvami sodne prakse hierarhično višjih sodišč, kar pomeni, da se mora vzdržati izreka kakršne koli nezakonite sodne odločbe. Nazadnje, čeprav naj odločba Kúria ne bi imela zavezujočega pravnega učinka, naj bi bila objavljena v uradni zbirki, v kateri se objavljajo načelne odločitve, da se tako zagotovi enotnost nacionalnega prava, predložitveno sodišče pa naj bi od nje lahko odstopalo le z izrecno obrazložitvijo svojega stališča.

37. Ugotoviti je treba, da ugotovitveni učinek odločbe Kúria, če se položaj *inter partes* ne spremeni, ne sega onkraj faze predloga za sprejetje predhodne odločbe in prekinitve postopka iz zadeve v glavni stvari do izreka sodbe Sodišča. Nadaljnje vprašanje kazenske odgovornosti obdolženca ostaja nedotaknjeno in bo o njem odločeno s končno odločbo predložitvenega sodišča, ki bo temeljila na prvotnem predložitvenem sklepu, ki v skladu z dokončno odločbo Kúria

[8] Glej v tem smislu sodbo z dne 19. novembra 2019, A. K. in drugi (Neodvisnost disciplinskega senata vrhovnega sodišča) (C-585/18, C-624/18 in C-625/18, EU:C:2019:982, točka 99).

[9] Glej točki 61 in 70 sodbe, ki jo je izreklo Kúria.

[10] Glej točko 64 sodbe, ki jo je izreklo Kúria.

[11] V točki 20 sodbe, ki jo je izreklo Kúria, je pojasnjeno, da je mogoče z zahtevo za varstvo zakonitosti preprečiti, da bi bila onemogočena neuporaba načeloma nezakonite sodne odločbe.

v madžarskem pravnem redu ni zakonit. Zanimiva je ugotovitev, da Kúria v obrazložitvi [12] navaja, da nižje sodišče lahko prekine kazenski postopek, če so izpolnjeni zakonsko predpisani pogoji, kar je mogoče „zgolj za sprejetje zakonite in utemeljene *vsebinske* odločitve“ (moj poudarek). Iz take obrazložitve je razvidno, da nezakonitost vmesne odločbe o prekinitvi postopka nujno vpliva na pravilnost vsebinske končne odločbe. Ni pa sporno, da je mogoče zoper vsebinsko odločitev, ki se nanaša na to odgovornost, vložiti redno pravno sredstvo v nacionalnem pravu, ne da bi se sploh omenila možnost nove zahteve za varstvo zakonitosti, ki jo lahko vloži državni tožilec.

38. Iz dopolnilne predložitvene odločbe je razvidno, da ima sodnik predložitvenega sodišča na podlagi mogočih odgovorov Sodišča na njegovo vprašanje glede združljivosti odločbe Kúria s členom 267 PDEU ti možnosti:

– če je lahko Kúria prvotno predložitveno odločbo veljavno razglasilo za nezakonito, bo moral nadaljevati kazenski postopek in se izreči o odgovornosti obdolženca ter pri tem upoštevati zgolj nacionalni spis, prvo, drugo in tretje vprašanje za predhodno odločanje pa bo treba obravnavati kot za to povsem neupoštevna; [13]

– če Kúria zgoraj navedene odločbe ni upravičeno razglasilo za nezakonito, bo moral uporabiti pravo Unije, kot bo razloženo v sodbi Sodišča, da bi vsebinsko rešil spor o glavni stvari, pri tem pa v imenu primarnosti prava Unije ne bo smel upoštevati sodbe, ki jo je izreklo Kúria.

39. Ob upoštevanju navedenih preudarkov menim, da je mogoče z odgovorom Sodišča na četrto vprašanje predložitvenemu sodišču zagotoviti razlago prava Unije, v obravnavani zadevi člena 267 PDEU, ki mu bo omogočila, da odloči o procesnem vprašanju nacionalnega prava, preden bo lahko vsebinsko odločilo o sporu o glavni stvari, ki mu je bil predložen. [14] Zato je popolnoma dopustno.

2. Vsebinska presoja

40. Iz spisa, predloženega Sodišču, je razvidno, da je mogoče v madžarskem kazenskem procesnem pravu, če zoper odločbo, s katero sta odrejeni vložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe in prekinitev postopka v glavni stvari, ni bilo vloženo nobeno redno pravno sredstvo, vložiti izredno pravno sredstvo, v obravnavani zadevi zahtevo za varstvo zakonitosti, ki jo je državni tožilec vložil pri Kúria in katere namen je zagotoviti enotnost nacionalnega prava. Hierarhično višje sodišče, ki mu je zadeva tako predložena v odločanje, lahko zgoraj navedeno odločbo razglasi za nezakonito, pri čemer ta ugotovitev učinkuje samo za naprej.

41. V skladu s sodno prakso Sodišča glede sodišča, zoper katerega odločitev po nacionalnem pravu obstaja pravno sredstvo, člen 267 PDEU ne nasprotuje temu, da glede odločitev takega sodišča, ki pri Sodišču vloži predlog za sprejetje predhodne odločbe, še naprej veljajo običajna pravna sredstva, določena z nacionalnim pravom. Vendar vložitev takega pravnega sredstva ne more omejiti pristojnosti, ki jo daje člen 267 PDEU navedenemu sodišču, da predloži zadevo v odločanje Sodišču, če meni, da se v zadevi, o kateri odloča, postavljajo vprašanja glede razlage

[12] Glej točko 75 sodbe, ki jo je izreklo Kúria.

[13] Menim, da besedilo četrtega vprašanja, točka (c), vsebuje določeno dvoumnost, zaradi katere Sodišče ne more dati koristnega odgovora v okviru postopka predhodnega odločanja, na katerega potek odločba Kúria ne vpliva. Formulacija navedenega vprašanja, v katerem je izpostavljena težava časovnosti, bi bila smiselna le, če bi Sodišče dopolnilni predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnavalo ločeno in prednostno, kar pa ne drži, saj so vsa vprašanja združena v okviru enega samega postopka za predhodno odločanje, v katerem bo Sodišče sprejelo eno samo odločbo. Drugače povedano ter v nasprotju z navedbami Komisije in nizozemske vlade ni treba odgovoriti na vprašanje, ali mora predložitveno sodišče počakati na odgovor Sodišča, ne da bi moralo „medtem“ nadaljevati obravnavo prekinjenega nacionalnega postopka.

[14] Sodba Miasto Łowicz (točka 51).

določb prava Unije, ki zahtevajo presojo zadnjenavedenega sodišča. Sodišče je tako razsodilo, da v to pristojnost ni mogoče poseči z uporabo pravil nacionalnega prava, ki pritožbenemu sodišču omogočajo, da spremeni odločbo o vložitvi predloga za sprejetje predhodne odločbe pri Sodišču, odpravi ta predlog in sodišču, ki je navedeno odločbo sprejelo, naloži, naj nadaljuje postopek po nacionalnem pravu, ki je bil prekinjen.[15] Sodišče je poleg tega v primeru, v katerem se o zadevi drugič odloča pred sodiščem prve stopnje, potem ko je sodbo, ki jo je izreklo navedeno sodišče, razveljavilo sodišče zadnje stopnje, razsodilo, da lahko navedeno sodišče prve stopnje Sodišču predloži vprašanje na podlagi člena 267 PDEU ne glede na to, da v nacionalnem pravu obstaja pravilo, ki sodišča zavezuje k upoštevanju pravne presoje, ki jo je podalo sodišče višje stopnje.

42. Ugotoviti je treba, da ti rešitvi nista upoštevni, saj s sodbo, ki jo je izreklo Kúria, predložitveni sklep ni bil razveljavljen in predložitvenemu sodišču ni bilo naloženo, naj ga umakne ali spremeni, niti naj nadaljuje prvotno prekinjeni kazenski postopek. Hierarhično višje sodišče je ugotovilo nezakonitost, ne da bi jo odpravilo. Vendar je treba še ugotoviti, da se pri analizi te odločbe ni mogoče ustaviti pri tej ugotovitvi in zgolj njenem izreku, ki ga je treba nujno obravnavati ob upoštevanju obrazložitve, s katero je neločljivo povezan.

43. Kúria je v okviru te sodbe opravilo nadzor nad zakonitostjo prvotne predložitvene odločbe ob upoštevanju člena 490 zakonika o kazenskem postopku, ki se obravnava kot „projekcija“ zahtev prava Unije v zvezi s predlogi za sprejetje predhodne odločbe v madžarskem pravu.[16] V skladu s to edinstveno premiso, ki jo spremljajo formalne varovalke v zvezi s spoštovanjem pristojnosti Sodišča, je Kúria opravilo neke vrste nadzor nad dopustnostjo prvotne predložitvene odločbe, katerega namen je opredeliti, ali je odgovor na vprašanja, ki jih je postavil sodnik v obravnavani zadevi, nujen za vsebinsko odločanje o zadevi. Na podlagi analize te zadeve je menilo, da se prvo vprašanje v resnici ne postavlja, drugo in tretje pa z zadevo nikakor nista povezani. Še bolj presenetljiv je drugi razlog glede zakonitosti, ki se je v skladu z zahtevami državnega tožilca upošteval za prvo vprašanje, in sicer to, da namen tega vprašanja v resnici ni razlaga prava Unije, ampak je njegov namen dokazati, da madžarsko pravo, ki se uporablja, ni v skladu z načeli, zavarovanimi s pravom Unije. Ta razlog, ki se navezuje na presojo namena vprašanj za predhodno odločanje, se ujema z izvajanjem ustaljene sodne prakse madžarskega najvišjega nacionalnega sodišča, pri čemer je treba ugotoviti še okoliščino – v obravnavani zadevi obteževalno – da se uporabljena rešitev nanaša na predložitveno odločbo, ne pa na odločbo, s katero sodnik, ki vsebinsko odloča o zadevi, ne bi ugodil predlogu stranke za vložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe.

44. Menim, da tako obrazložena navedena sodba posega v možnost predložitvenega sodišča, da Sodišču postavi vprašanja za predhodno odločanje, zato je z njo kršen člen 267 PDEU, kot ga razlaga Sodišče.

45. V zvezi s tem je treba na prvem mestu spomniti, da morajo v skladu s členom 19 PEU polno uporabo prava Unije v vseh državah članicah in sodno varstvo pravic, ki jih imajo pravni subjekti na podlagi tega prava, zagotoviti sodišča držav članic in Sodišče. Natančneje, bistvo tako zasnovanega sodnega sistema je postopek predhodnega odločanja, ki je določen v členu 267 PDEU in katerega namen je z vzpostavitvijo dialoga med dvema sodiščema, in sicer prav med

[15] Sodbi z dne 16. decembra 2008, Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723, točke 89, 93, 95 in 98), in z dne 16. januarja 1974, Rheinmühlen-Düsseldorf (166/73, EU:C:1974:3).

[16] Glej točki 47 in 66 sodbe, ki jo je izreklo Kúria.

Sodiščem in sodiščem države članice, zagotoviti enotnost razlage prava Unije ter tako zagotoviti njegovo skladnost, polni učinek in avtonomijo ter, nazadnje, posebno naravo prava, uvedenega s Pogodbama. [17]

46. Člen 267 PDEU daje nacionalnim sodiščem najširšo možnost za začetek postopka pri Sodišču, če ugotovijo, da so se v zadevi, o kateri odločajo, pojavila vprašanja, ki zahtevajo razlago ali presojo veljavnosti določb prava Unije, ki so potrebne za rešitev spora, ki jim je bil predložen. Poleg tega lahko nacionalna sodišča to možnost uporabijo, kadar koli to v okviru postopka ocenijo za primerno. Pravilo nacionalnega prava, ki izhaja iz zakonodaje ali sodne prakse, torej ne sme preprečiti nacionalnemu sodišču, da uporabi to možnost, ki je namreč neločljivi del sistema sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, uvedenega s členom 267 PDEU, ter nalog sodišča, pristojnega za uporabo prava Unije, ki so s to določbo zaupane nacionalnim sodiščem. [18]

47. Tako opredeljeni dialog v okviru predhodnega odločanja ni del trikotnega razmerja, ki bi vključevalo še katero koli drugo sodišče poleg Sodišča in predložitvenega sodišča, ki bi lahko podalo samostojno presojo upoštevnosti in nujnosti predloga za sprejetje predhodne odločbe ter nato ugotovilo njegovo nezakonitost zaradi neobstoja teh značilnosti. [19] Ta položaj je v nasprotju z dejstvom, da predlog za sprejetje predhodne odločbe temelji na izmenjavi mnenj med sodiščema, katere začetek je v celoti odvisen od presoje nacionalnega sodišča glede pomembnosti in nujnosti tega predloga, s pridržkom, da Sodišče opravi omejen preizkus. [20] Drugače povedano, preizkus dopustnosti vprašanj za predhodno odločanje je v izključni pristojnosti Sodišča.

48. Na drugem mestu, učinkovitost prava Unije bi bila ogrožena, če bi izid tožbe pred najvišjim nacionalnim sodiščem lahko nacionalno sodišče, ki razsoja v sporu, ki se nanaša na pravo Unije, oviral pri izvajanju v členu 267 PDEU določene pristojnosti, da Sodišču predloži vprašanja, ki se nanašajo na razlago ali veljavnost prava Unije, da bi to lahko presodilo, ali je nacionalno pravilo v skladu s pravom Unije ali ne. [21] Menim, da to drži za sodbo, ki jo je izreklo Kúria in v kateri je bila opravljena analiza namena vprašanj za predhodno odločanje, postavljenih Sodišču, v skladu z ustaljeno sodno prakso v zvezi s tem, da bi bil tako preprečen nadzor nad združljivostjo nacionalnih standardov z vidika prava Unije. Posledica take sodne prakse pa je lahko to, da bi nacionalno sodišče, ki dvomi o združljivosti nacionalnega prava s pravom Unije, raje opustilo predložitev vprašanj za predhodno odločanje Sodišču, da bi se izognilo razglasitvi nezakonitosti sklepa o vložitvi predloga za sprejetje predhodne odločbe in prekinitvi postopka o glavni stvari, kar bi lahko ogrozilo veljavnost meritorne odločbe, ki bo sprejeta. [22]

49. Na tretjem mestu, iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je sodba, ki jo Sodišče izreče v okviru predhodnega odločanja, zavezujoča za nacionalno sodišče glede razlage ali veljavnosti zadevnih aktov institucij Unije za rešitev spora v glavni stvari. [23] Sodišče, ki odloča na prvi ali zadnji stopnji, mora po prejemu odgovora Sodišča na vprašanje o razlagi prava Unije, ki mu ga je postavilo, sámo

[17] Sodba z dne 6. marca 2018, Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158, točki 36 in 37).

[18] Sodba Miasto Łowicz (točki 56 in 57) in sodba z dne 5. aprila 2016, PFE (C-689/13, EU:C:2016:199, točka 34).

[19] Madžarska vlada v točki 26 svojih stališč v zvezi s prvim predlogom za sprejetje predhodne odločbe brez zadržkov navaja, da je mogoče od Sodišča pri presoji dopustnosti postavljenih vprašanj za predhodno odločanje upravičeno pričakovati, da bo „upoštevalo mnenje, ki ga je izrazilo Kúria“, saj je to sodišče izrecno dalo mnenje o upoštevnosti navedenih vprašanj.

[20] Glej v tem smislu sodbi z dne 16. decembra 2008, Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723, točki 91 in 96), in z dne 27. februarja 2014, Pohotovosť (C-470/12, EU:C:2014:101, točka 31). Kot je generalni pravobranilec M. Poiares Maduro navedel v sklepnih predlogih v zadevi Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:294): „Na podlagi predloga za sprejetje predhodne odločbe postane nacionalno sodišče del razprave o pravu [Unije], ne da bi bilo odvisno od drugih nacionalnih organov ali sodnih organov […]. Namen Pogodbe ni bil, da bi tako razpravo filtriralo katero koli drugo nacionalno sodišče, ne glede na sodno hierarhijo v državi.“

[21] Glej sodbo z dne 22. junija 2010, Melki in Abdeli (C-188/10 in C-189/10, EU:C:2010:363, točka 45).

[22] Glej v tem smislu sodbo z dne 5. julija 2016, Ognyanov (C-614/14, EU:C:2016:514, točka 25).

[23] Glej sodbo z dne 5. oktobra 2010, Elčinov (C-173/09, EU:C:2010:581, točka 29).

storiti vse potrebno za uporabo te razlage prava Unije.[24] Člen 267 PDEU od predložitvenega sodišča zahteva, da zagotovi polni učinek razlage prava Unije, kot jo je podalo Sodišče.[25] V obravnavani zadevi menim, da bi sodba najvišjega nacionalnega sodišča – objavljena v zbirki, v kateri se objavljajo načelne odločitve, in s katero se sklep o vložitvi predloga za sprejetje predhodne odločbe, razglašen pred vsebinsko odločitvijo v sporu o glavni stvari, ki bi morala vključevati odgovor Sodišča v zvezi s predlagano razlago prava Unije, v nacionalnem pravnem redu dokončno razglasi za nezakonit – pomenila oviro predložitvenemu sodišču pri izvrševanju te obveznosti.

50. Torej so s sodbo, ki jo je izreklo Kúria, omajane bistvene značilnosti sistema sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, vzpostavljenega s členom 267 PDEU, in primarnosti prava unije v nacionalnem pravnem redu.

51. Nazadnje je treba dodati, da je Sodišče razsodilo, da ima nacionalno sodišče, ki v okviru svojih pristojnosti uporablja določbe prava Unije, dolžnost zagotoviti polni učinek teh določb, pri čemer lahko po potrebi odloči, da ne bo uporabilo neskladnih določb nacionalne zakonodaje, tudi naknadnih. Določba nacionalnega prava, ki ovira izvajanje postopka iz člena 267 PDEU, se ne uporabi, ne da bi moralo zadevno sodišče zahtevati ali čakati na predhodno odpravo te nacionalne določbe po zakonodajni poti ali kakšnem drugem ustavnem postopku.[26] Vsaka določba nacionalnega pravnega reda in vsaka zakonodajna, upravna ali sodna praksa, na podlagi katere bi bila zmanjšana učinkovitost prava Unije s tem, da bi se sodišču, pristojnem za uporabo tega prava, odrekla možnost, da ob tej uporabi stori vse potrebno, da se ne uporabijo določbe nacionalne zakonodaje, ki bi lahko ovirale polni učinek predpisov Unije, namreč ne bi bila v skladu z zahtevami, ki so neločljivo povezane z naravo prava Unije.[27]

52. Ob upoštevanju navedenih preudarkov se predlaga, naj se na četrto vprašanje odgovori, da je treba v primeru pravil nacionalnega prava v zvezi z izvajanjem izrednega pravnega sredstva, namenjenega poenotenju navedenega prava, zoper odločbo o vložitvi predloga za sprejetje predhodne odločbe člen 267 PDEU razlagati tako, da nasprotuje uporabi takih pravil, ki hierarhično višjemu sodišču, ki mu je zadeva predložena v odločanje, omogočajo razglasitev nezakonitosti te odločbe, ne da bi to vplivalo na njene pravne učinke, kar se tiče prekinitve postopka v glavni stvari in nadaljevanja postopka predhodnega odločanja, z obrazložitvijo, da postavljena vprašanja za predhodno odločanje niso nujna za rešitev spora in da je njihov namen ugotoviti nezdružljivost nacionalnega prava s pravom Unije. Nacionalno predložitveno sodišče zaradi primarnosti prava Unije teh pravil in sodnih odločb, s katerimi je zagotovljen njihov učinek, ne sme uporabiti.

[24] Glej v tem smislu sodbo z dne 5. aprila 2016, PFE (C-689/13, EU:C:2016:199, točka 42).

[25] Sodba z dne 5. julija 2016, Ognyanov (C-614/14, EU:C:2016:514, točka 28).

[26] Sodba z dne 2. marca 2021, A. B. in drugi (Imenovanje sodnikov vrhovnega sodišča – Pravno sredstvo) (C-824/18, EU:C:2021:153, točka 141).

[27] Glej sodbi z dne 22. junija 2010, Melki in Abdeli (C-188/10 in C-189/10, EU:C:2010:363, točki 43 in 44), in z dne 5. aprila 2016, PFE (C-689/13, EU:C:2016:199, točki 40 in 41).

B. Prvo vprašanje

1. Dopustnost

53. Sodišče lahko odločanje o vprašanju za predhodno odločanje, ki ga postavi nacionalno sodišče, zavrne le takrat, kadar je očitno, da zahtevana razlaga pravila Unije nima nikakršne zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, kadar gre za hipotetičen problem oziroma kadar Sodišče nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, ki so potrebni, da bi lahko na postavljena vprašanja podalo uporabne odgovore. [28]

54. V obravnavani zadevi pa iz spisa, predloženega Sodišču, ni očitno razvidno, da položaj v obravnavani zadevi ustreza enemu od teh primerov. Nasprotno, pred predložitvenim sodiščem trenutno teče kazenski postopek v nenavzočnosti zoper osebo IS, švedskega državljana turškega porekla, ki se mu očita kršitev zakonodaje o strelnem orožju in strelivu po preiskavi, med katero je policija zadevno osebo zaslišala v navzočnosti tolmača, ki ji je prevedel informacije o njenih pravicah in sumih v zvezi z njo. Ugotoviti je treba, da je spor o glavni stvari vsebinsko očitno povezan s pravom Unije, zlasti z določbami direktiv 2010/64 in 2012/13, na katere se nanaša prvo vprašanje za predhodno odločanje, in da bo zato predložitveno sodišče moralo uporabiti to pravo, da bi vsebinsko rešilo navedeni spor.

55. Te ugotovitve in dopustnosti vprašanja za predhodno odločanje, ki izhaja iz nje, ni mogoče omajati s trditvami madžarske vlade. Tako ni mogoče upoštevati preudarkov v zvezi z domnevno preprostostjo dejanske in pravne presoje zadeve v glavni stvari in neobstojem nujnosti razlage prava Unije, ker naj ne bi nič iz spisa postopka zoper osebo IS vzbujalo dvoma o zadostni kakovosti tolmačenja. V zvezi s tem zadostuje opozoriti, da imajo nacionalna sodišča najširšo diskrecijsko pravico glede predložitve vprašanja Sodišču, če ugotovijo, da se v zadevi, o kateri odločajo, pokažejo vprašanja glede razlage ali presoje veljavnosti določb prava Unije, glede katerih morajo odločiti. [29] Drugače povedano, tudi če odgovor na prvo vprašanje ne bi dopuščal nobenega dvoma, taka okoliščina nacionalnemu sodišču ne bi mogla preprečiti, da Sodišču postavi vprašanje za predhodno odločanje, in ne bi mogla povzročiti nedopustnosti tako postavljenega vprašanja.

2. Obseg in preoblikovanje vprašanja za predhodno odločanje

56. Najprej je treba spomniti, da je v okviru postopka sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, uvedenega s členom 267 PDEU, naloga Sodišča nacionalnemu sodišču dati koristen odgovor, ki mu omogoča rešitev spora, o katerem odloča. Za to mora Sodišče po potrebi preoblikovati predložena vprašanja. Naloga Sodišča je namreč razložiti vse določbe prava Unije, ki jih nacionalna sodišča potrebujejo za odločanje v sporih, ki so jim predloženi, tudi če te določbe niso izrecno navedene v vprašanjih, ki jih postavijo ta sodišča. Čeprav je predložitveno sodišče svoja vprašanja formalno omejilo samo na razlago nekaterih določb prava Unije, to Sodišča ne ovira, da predložitvenemu sodišču poda vse vidike razlage prava Unije, ki bi mu lahko koristili pri presoji predložene zadeve, in sicer ne glede na to, ali se je nanje sklicevalo v predstavitvi svojih vprašanj ali ne. Glede tega mora Sodišče iz vsega, kar je predložilo predložitveno sodišče, zlasti iz obrazložitve predložitvene odločbe, zbrati elemente navedenega prava, ki jih je treba razložiti ob upoštevanju predmeta spora v glavni stvari. [30]

[28] Glej sodbo z dne 19. novembra 2019, A. K. in drugi (Neodvisnost disciplinskega senata vrhovnega sodišča) (C-585/18, C-624/18 in C-625/18, EU:C:2019:982, točki 97 in 98).

[29] Sodba z dne 11. septembra 2014, A (C-112/13, EU:C:2014:2195, točka 35).

[30] Sodba z dne 13. junija 2019, Moro (C-646/17, EU:C:2019:489, točki 39 in 40).

57. Kot je razvidno iz besedila obeh delov vprašanja, predložitveno sodišče Sodišče sprašuje o razlagi člena 5(2) Direktive 2010/64 (prvi del) ter člena 4(5) in člena 6(1) Direktive 2012/13, pri čemer hkrati napotuje še na člen 6(1) PEU (drugi del).

58. Glede na dejansko stanje, ki je privedlo do postopka v glavni stvari, ter da bi se zagotovil koristen in čim popolnejši odgovor na vprašanje za predhodno odločanje, se pri preučitvi postavljenega vprašanja ni mogoče omejiti samo na vidike, ki jih je izrecno navedlo predložitveno sodišče. Njegov obseg je treba razširiti ob upoštevanju več drugih določb direktiv 2010/64 in 2012/13, pa tudi Direktive 2016/343 in člena 47 Listine. Zato se predlaga spodaj navedeno preoblikovanje obeh delov vprašanja:

– Ali je treba člene 2, 3 in 5 Direktive 2010/64 razlagati tako, da je z njimi državam članicam naloženo, da osumljencem ali obdolžencem, ki ne govorijo ali ne razumejo jezika kazenskega postopka, zagotovijo pravico do dovolj kakovostnega tolmačenja, da se zagotovi pravičen postopek, tako da ustanovijo register neodvisnih prevajalcev in tolmačev, ki so ustrezno usposobljeni, in/ali sodni nadzor nad navedeno kakovostjo?

– Ali je treba povezane določbe direktiv 2010/64, 2012/13 in 2016/343 ter člen 47 Listine razlagati tako, da nasprotujejo možnosti, da se v nenavzočnosti sodi obdolžencu, ki ne govori ali ne razume jezika kazenskega postopka in v zvezi s katerim naj ne bi bilo mogoče dokazati, da je bil med preiskavo obveščen o sumih ali obdolžitvi zoper njega, ker ni bilo zagotovljeno ustrezno tolmačenje?

3. Vsebinska presoja

59. Od sprejetja Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 34) so bili na področju pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah postopoma sprejeti pravni instrumenti, katerih usklajena uporaba je namenjena okrepitvi zaupanja držav članic v njihove nacionalne pravne rede, da bi se zagotovila priznanje in izvršitev sodb v kazenskih zadevah v Uniji s ciljem izognitve vsakršni nekaznovanosti storilcev kaznivih dejanj.[31]

60. Direktive 2010/64, 2012/13 in 2016/343 so del tega sklopa pravnih instrumentov, ki konkretizirajo načrt, ki ga je Svet sprejel leta 2009, za krepitev pravic posameznika v kazenskih postopkih, ki ga je Evropski svet sprejel in določil, da tvori del Stockholmskega programa.[32] Namen vseh teh standardov sekundarne zakonodaje je krepitev procesnih pravic osumljencev ali obdolžencev v okviru kazenskih postopkov, da se tako zagotovi njihova pravica do poštenega sojenja, pri čemer se za to – kot je razvidno iz ustreznih uvodnih izjav vsakega od njih – sklicujejo na pravice, določene zlasti v členih 6, 47 in 48 Listine. Poleg tega so področja uporabe vsake od navedenih direktiv opredeljena skoraj enako, saj zajemajo celoten kazenski postopek od trenutka, ko pristojni organi države članice osebe obvestijo, da so osumljene ali obdolžene storitve kaznivega dejanja, pa vse do konca postopka s sprejetjem odločbe, v kateri se dokončno opredeli,

[31] Glej sodbo z dne 12. decembra 2019, Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg in Openbaar Ministerie (Državni tožilstvi v Lyonu in Toursu) (C-566/19 PPU in C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, točka 43).

[32] Resolucija Sveta z dne 30. novembra 2009 o načrtu za krepitev procesnih pravic osumljenih ali obtoženih oseb v kazenskih postopkih (UL 2009, C 295, str. 1) in Stockholmski program – odprta in varna Evropa, ki služi državljanom in jih varuje, točka 2.4 (UL 2010, C 115, str. 1).

ali so te osebe storile navedeno kaznivo dejanje.[33] Menim, da je za odgovor na postavljeno vprašanje potreben celosten pristop k direktivam 2010/64, 2012/13 in 2016/343 ter njihovo celostno razumevanje.

a) Prvi del vprašanja

61. Predložitveno sodišče se sprašuje o pravici do dovolj kakovostnega tolmačenja v skladu z določbami Direktive 2010/64, kar se tiče uveljavljanja te pravice in nadzora nad njo.

62. V skladu z uvodno izjavo 17 Direktive 2010/64 bi morala skupna minimalna pravila, vsebovana v tej direktivi, zagotavljati brezplačno in „ustrezno“ jezikovno pomoč ter osumljencem ali obdolžencem, ki ne govorijo ali razumejo jezika, v katerem poteka kazenski postopek, omogočiti, da v polni meri uveljavljajo pravico do obrambe, in jim zagotoviti pravičen postopek. Člen 1(1) Direktive 2010/64 določa pravico do tolmačenja in prevajanja zlasti v kazenskih postopkih. Namen pravice do tolmačenja iz člena 2 Direktive 2010/64 je, da tolmač prevede ustno komunikacijo med osumljenci oziroma obdolženci in organi pregona, sodišči in, glede na okoliščine primera, pravnim svetovalcem. Drugače povedano, da se zagotovi poštenost postopka in da lahko zadevna oseba izvaja svojo pravico do obrambe, ta določba zagotavlja, da ta oseba, kadar je pozvana, naj sama poda ustne izjave zlasti v okviru kazenskega postopka, bodisi neposredno pred pristojnimi sodišči bodisi svojemu pravnemu svetovalcu, to lahko stori v jeziku, ki ga razume. Člen 3 Direktive 2010/64 ureja pravico do prevoda nekaterih bistvenih dokumentov, ki so jih v jeziku postopka sestavili pristojni organi, in sicer vsake odločbe o odvzemu prostosti, vsake obtožnice in vsake sodbe, pri čemer ta seznam ni izčrpen.[34]

63. Poleg tega člen 5(1) Direktive 2010/64 v povezavi s členom 2(8) in členom 3(9) te direktive državam članicam nalaga še obveznost sprejetja ukrepov za zagotovitev zadostne kakovosti tolmačenja in prevajanja, da se zagotovi pravično sojenje, kar pomeni, da mora to tolmačenje ali prevajanje osumljencem ali obdolžencem omogočati vsaj to, da se seznanijo z dejstvi, ki se jim očitajo, in so sposobni uveljavljati svojo pravico do obrambe.

64. Čeprav je z Direktivo 2010/64 državam članicam nedvoumno naložena natančna obveznost, ki se nanaša na rezultat glede kakovosti tolmačenja in prevajanja, je hkrati očitno, da jim je v zvezi s podrobnimi pravili za njeno izpolnitev prepuščeno polje proste presoje. Tako je v nasprotju s presojo iz predložitvene odločbe že iz preproste jezikovne razlage člena 5(2) Direktive 2010/64, v kateri je uporabljen glagol „prizadevati si“, razvidno, da ustanovitev registra neodvisnih ustrezno usposobljenih prevajalcev in tolmačev nikakor ni zavezujoča. Obstoj ali neobstoj takega registra, kot to v skladu z izjavami madžarske vlade velja za Madžarsko, torej sam po sebi ni odločilen z vidika spoštovanja ali kršitve obveznosti iz prejšnje točke teh sklepnih predlogov, ki je naložena državam članicam.

65. K temu pa je treba dodati, da je za zagotovitev učinkovitosti pravice do ustrezne jezikovne pomoči z Direktivo 2010/64 državam članicam naloženo, da morajo v okviru postopkov, določenih z nacionalnim pravom, določiti nadzor nad kakovostjo tolmačenja in prevajanja. Poleg pravice do izpodbijanja odločitve o nepotrebnosti tolmačenja ali o tem, da prevod dokumentov ni potreben, člena 2(5) in 3(5) te direktive še določata, da morajo imeti osumljenci ali obdolženci,

[33] Iz predložitvene odločbe je razvidno, da je bil zoper osebo IS v zadevi v glavni stvari uveden pregon v okviru kazenskega postopka, ki se je začel s fazo preiskave, v kateri je policija to osebo med pridržanjem zaslišala s pomočjo tolmača, saj ni obvladala jezika navedenega postopka, in da še ni bila sprejeta končna odločba o njeni krivdni odgovornosti za zadevno kaznivo dejanje. V teh okoliščinah je treba šteti, da se za zadevno osebo in za ta nacionalni postopek uporabljajo direktive 2010/64, 2012/13 in 2016/343.

[34] Glej v tem smislu sodbo z dne 15. oktobra 2015, Covaci (C-216/14, EU:C:2015:686, točke 33, 40, 44 in 45).

tudi kadar so jim bile te storitve ponujene, možnost pritožbe nad tem, da tolmačenje ali prevod ni dovolj kakovostno(-en) za zagotovitev pravičnega postopka. Tudi v tem primeru pa je treba ugotoviti, da Direktiva 2010/64 razen pobude za nadzor ne ureja podrobnih pravil, po katerih je mogoče to izpodbijanje uresničiti. Iz zgoraj navedenih členov v povezavi z uvodnima izjavama 24 in 25 Direktive 2010/64 je razvidno, da ta pravica do izpodbijanja še ne pomeni, da je državam članicam naložena obveznost določitve postopka z ugovorom ali ločenega mehanizma.

66. Ob upoštevanju navedenih preudarkov se predlaga, naj se na prvi del prvega vprašanja odgovori, da je treba člene 2, 3 in 5 Direktive 2010/64 razlagati tako, da državam članicam nalagajo, da osumljencem ali obdolžencem, ki ne govorijo ali ne razumejo jezika kazenskega postopka, zagotovijo možnost pritožbe nad nezadostno kakovostjo tolmačenja, za katero menijo, da jim ne omogoča seznanitve z dejstvi, ki se jim očitajo, in uveljavljanja pravice do obrambe. Člen 5(2) Direktive 2010/64 državam članicam ne nalaga ustanovitve registra neodvisnih ustrezno usposobljenih prevajalcev in tolmačev.

b) Drugi del vprašanja

67. Predložitveno sodišče se sprašuje o tem, kakšne posledice ima neupoštevanje pravice do obveščenosti obdolženca, za katerega naj ne bi bilo mogoče dokazati, da je bil seznanjen s sumi ali obdolžitvijo zoper njega zaradi neustreznega tolmačenja, za potek kazenskega postopka v nenavzočnosti zoper tega obdolženca. Menim, da je to vprašanje del presoje spoštovanja pravice do obrambe in pravičnosti postopka, ki je nujno povezana s pravicami, izrecno določenimi z Direktivo 2012/13, na katere je napoteno v besedilu vprašanja, in se nanaša tudi na Direktivo 2016/343.

68. Čeprav mora predložitveno sodišče ugotoviti, ali so bile v postopku v glavni stvari spoštovane določbe Direktive 2012/13, in odločiti, katere posebne ukrepe je treba glede na okoliščine primera sprejeti, pa mu mora Sodišče podati objektivne elemente, ki so potrebni za takšno presojo.[35]

69. Iz uvodnih izjav 10 in 14 Direktive 2012/13 je razvidno, da je njen cilj z določitvijo skupnih minimalnih pravil, ki urejajo pravico do obveščenosti v kazenskem postopku, okrepiti vzajemno zaupanje med državami članicami v njihove kazenskopravne sisteme. Člen 1 Direktive 2012/13 jasno določa pravila glede pravice do obveščenosti osumljenih ali obdolženih oseb o njihovih pravicah v okviru kazenskega postopka in obdolžitvah zoper njih.[36] Povezana razlaga členov 3 in 6 Direktive 2012/13 potrjuje, da se pravica, navedena v členu 1 te direktive, nanaša vsaj na dve ločeni pravici.[37]

70. Na eni strani morajo biti osumljene ali obdolžene osebe v skladu s členom 3 te direktive obveščene vsaj o nekaterih procesnih pravicah, pri čemer ta določba vsebuje njihov seznam, na katerem so navedene pravica dostopa do odvetnika, upravičenje do brezplačnega pravnega nasveta in pogoji za njegovo pridobitev, pravica do obveščenosti o obdolžitvah, pravica do

[35] Sodba z dne 5. junija 2018, Kolev in drugi (C-612/15, EU:C:2018:392, točka 81).

[36] Direktiva 2012/13, katere namen je določiti predpise v zvezi s pravico do obveščenosti osumljencev in obdolžencev v kazenskih postopkih, je tesno povezana z Direktivo 2010/64, s katero je istim posameznikom, ki ne govorijo ali ne razumejo jezika zadevnega kazenskega postopka, priznana pravica do tolmačenja in prevajanja tako predloženih informacij. Kot je izrecno navedeno v uvodni izjavi 25 Direktive 2012/13, je treba, ko so osumljencem ali obdolžencem predložene informacije v skladu s to direktivo, po potrebi zagotoviti, da se zadevnim osebam omogoči prevajanje ali tolmačenje v jezik, ki ga razumejo, v skladu s standardi iz Direktive 2010/64.

[37] Glej v tem smislu sodbo z dne 13. junija 2019, Moro (C-646/17, EU:C:2019:489, točke 34, 42 in 43).

tolmačenja in prevajanja ter pravica do molka.[38] Ko so osumljene ali obdolžene osebe prijete ali pridržane, je s členom 4 Direktive 2012/13 državam članicam naložena obveznost, da jim predložijo pisno obvestilo, v katerem so med drugim naštete zgoraj navedene procesne pravice. Člen 4(5) te direktive določa, da je treba to obvestilo zadevnim osebam predložiti v jeziku, ki ga razumejo, kadar pa to ni na voljo, jih je treba o njihovih pravicah obvestiti ustno v jeziku, ki ga razumejo.

71. Na drugi strani navedena direktiva v členu 6 opredeljuje pravila glede pravice do obveščenosti o obdolžitvah. Člen 6(1) Direktive 2012/13 se nanaša na pravilo, da so osumljene ali obdolžene osebe o kaznivem dejanju, za katerega storitev so osumljene ali obdolžene, obveščene nemudoma in tako podrobno, kolikor je to potrebno za zaščito poštenosti postopka in učinkovito uveljavljanje pravice do obrambe. Odstavek 2 tega člena se posebej nanaša na osumljene in obdolžene osebe, ki so prijete ali pridržane in ki morajo biti obveščene o razlogih za njihovo prijetje ali pridržanje, vključno z navedbo kaznivega dejanja, za katero so osumljene ali obdolžene. Poleg tega in predvsem se na podlagi odstavka 3 tega člena najpozneje ob vložitvi obtožnice v preizkus sodišču podajo podrobne informacije o obdolžitvah, vključno z vrsto in pravno opredelitvijo kaznivega dejanja ter naravo udeležbe obdolžene osebe.

72. Za zagotovitev učinkovitosti tako določene pravice do obveščenosti člen 8(2) Direktive 2012/13 določa, da morajo imeti osumljene ali obdolžene osebe ali njihov odvetnik v skladu s postopki nacionalnega prava pravico do izpodbijanja tega, da jim pristojni organi niso podali informacij v skladu s to direktivo ali da so jim zavrnili dostop do teh informacij.

73. Naj v tej fazi pripomnim, da predložitveno sodišče v besedilu drugega dela vprašanja sicer napotuje na člen 4(5) in člen 6(1) Direktive 2012/13, vendar hkrati opisuje položaj, v katerem ni mogoče dokazati, da je bil obdolženec, ki je bil v fazi preiskave zaslišan ob navzočnosti tolmača za švedski jezik, ustno obveščen o sumih ali obdolžitvi zoper njega zaradi neustreznega tolmačenja. Zdi se mi, da je zaradi teh okoliščin, ki zaznamujejo zadevo v glavni stvari, določba, ki jo je treba upoštevati za odgovor predložitvenemu sodišču, člen 6 Direktive 2012/13.

74. Kako je torej s položajem obdolženca, v zvezi s katerim po tem, ko je bil v fazi preiskave o dejstvih, ki se mu očitajo, obveščen prek tolmača na domnevno neustrezen način, poteka sojenje v njegovi nenavzočnosti?

75. Kot je razvidno iz člena 1 in uvodne izjave 9 Direktive 2016/343, je njen namen določiti skupna minimalna pravila, ki se uporabljajo v kazenskih postopkih glede nekaterih vidikov domneve nedolžnosti in pravice biti navzoč na sojenju. Člen 8(1) navedene direktive določa, da države članice zagotovijo, da imajo osumljene in obdolžene osebe pravico biti navzoče na svojem sojenju. V uvodni izjavi 35 te direktive je pojasnjeno, da pravica osumljenih ali obdolženih oseb, da so navzoče na sojenju, ni absolutna, in da bi osumljene ali obdolžene osebe morale imeti možnost, da se pod nekaterimi pogoji izrecno ali molče, vendar nedvoumno, odpovejo tej pravici. Tako člen 8(2) Direktive 2016/343 določa, da lahko države članice določijo, da lahko sojenje, na podlagi katerega se lahko sprejme odločba, s katero se ugotovi, ali je osumljena ali obdolžena oseba kriva ali nedolžna, poteka brez navzočnosti te osebe, če je – v skladu s točko (a) te določbe – bila osumljena ali obdolžena oseba pravočasno obveščena o sojenju in o posledicah izostanka od tega

[38] Sodišče je v točki 53 sodbe z dne 19. septembra 2019, Rayonna prokuratura Lom (C-467/18, EU:C:2019:765), pojasnilo, da morajo biti osebe, osumljene storitve kaznivega dejanja, obveščene o svojih pravicah takoj, ko je to mogoče, od trenutka, ko sum glede teh oseb utemeljuje – v okoliščinah, ki niso izredne – da pristojni organi s prisilnimi ukrepi omejijo njihovo svobodo, najpozneje pa pred prvim uradnim zaslišanjem na policiji.

sojenja ali če – v skladu s točko (b) navedene določbe – osumljeno ali obdolženo osebo, ki je bila o sojenju obveščena, zastopa pooblaščeni odvetnik, ki ga je imenovala osumljena ali obdolžena oseba ali država.[39]

76. Iz člena 8(2)(b) Direktive 2016/343 torej izhaja, da je obdolžencu mogoče soditi v nenavzočnosti, če je bil pred tem obveščen o vsebini sojenja zoper njega in ga zastopa odvetnik, ki ga je izbral sam ali mu ga je imenovala država. V zvezi s tem je iz spisa, predloženega Sodišču, razvidno, da oseba IS, katere vabilo na narok se je vrnilo z zaznamkom „neprevzeto“, ni bila navzoča na pripravljalnem naroku 27. novembra 2018, in ker se zahteve državnega tožilstva nanašajo zgolj na denarno kazen, mora predložitveno sodišče po nacionalnem pravu postopek nadaljevati v nenavzočnosti in torej odločiti o krivdni odgovornosti obdolženca, ki ni navzoč, vendar ga zastopa odvetnik, ki ga je imenovala država.

77. Če so pogoji za sojenje v nenavzočnosti izpolnjeni – kar mora preveriti predložitveno sodišče –[40] nobena določba Direktive 2016/343 ne nasprotuje možnosti, ki je odvetniku izrecno priznana z zgoraj navedenim členom 8(2) Direktive 2012/13, da pred pristojnim sodiščem izpodbija način, kako je bila v postopku uporabljena pravica do obveščenosti, še zlasti člen 6 te direktive.[41] Pravilnost enega od aktov in, če je to primerno, postopka v celoti lahko torej izpodbija odvetnik obdolženca pred pristojnim sodiščem, ki se mora izreči v nenavzočnosti zadevne osebe.

78. To izpodbijanje lahko temelji na nezagotovitvi ustrezne kakovosti tolmačenja obdolžitve zoper osumljenca ali obdolženca, kakršna se zahteva s členom 5(2) Direktive 2010/64. V zvezi s tem je treba opozoriti, da je treba dovolj kakovostno tolmačenje razlagati prav kot tolmačenje, ki mora tem posameznikom omogočiti seznanitev z dejstvi, ki se jim očitajo, in sposobnost uveljavljanja pravice do obrambe, kot to določa člen 2(8) te direktive.

79. Vendar se mi zdi, da se v zadevi v glavni stvari postavlja še vprašanje obsega pravice obdolženca do obveščenosti o obdolžitvi zoper njega v okviru postopka, v katerem je predvidena možnost vsebinske odločitve v njegovi nenavzočnosti. Natančneje, ali je mogoče nespoštovanje pravice do obveščenosti o obdolžitvi v fazi preiskave odpraviti v fazi sojenja obdolžencu v nenavzočnosti? Menim, da je treba po preučitvi sodne prakse Sodišča na to vprašanje odgovoriti pritrdilno.

80. Kot je v bistvu navedeno v uvodnih izjavah 14 in 41 Direktive 2012/13, ta direktiva temelji na pravicah, ki so določene zlasti v členu 47 Listine, in je namenjena krepitvi teh pravic. Natančneje, cilj člena 6 te direktive je zagotoviti učinkovito uresničevanje pravice do obrambe in poštenost postopka, ta določba pa tako izrecno zagotavlja vidik pravice do učinkovitega pravnega sredstva,

[39] Glej v tem smislu sodbo z dne 13. februarja 2020, Spetsializirana prokuratura (Obravnava v nenavzočnosti obdolženca) (C-688/18, EU:C:2020:94, točke 29, 32 in 33).

[40] Naj v zvezi s tem spomnim, da je v uvodni izjavi 35 Direktive 2016/343 – ker pravica biti navzoč na sojenju ni absolutna – navedeno, da morajo imeti obdolžene osebe možnost, da se pod nekaterimi pogoji izrecno ali molče, vendar nedvoumno, odpovejo tej pravici. V uvodni izjavi 38 te direktive je še dodano, da je treba pri ugotavljanju, ali je bil način obveščanja ustrezen za zagotovitev, da je oseba vedela za sojenje, posebno pozornost nameniti prizadevanju zadevne osebe, da prejme informacije, ki so nanjo naslovljene.

[41] V skladu z uvodno izjavo 36 Direktive 2012/13 ta pravica za države članice ne pomeni obveznosti uvajanja posebnega pritožbenega postopka, ločenega mehanizma ali pritožbenega postopka za izpodbijanje takšnih opustitev ali zavrnitev dostopa.

določene v členu 47 Listine. [42] Dejstvo, da Direktiva 2012/13 ne ureja podrobnih pravil o tem, kako je treba informacije o obdolžitvi iz njenega člena 6 sporočiti obdolžencu, ne more ogroziti cilja te določbe. [43]

81. Ta cilj pa zahteva, da obdolžena oseba prejme podrobne informacije o obdolžitvi v trenutku, ki ji omogoča, da učinkovito pripravi svojo obrambo. Navedeni cilj in učinkovit potek postopka načeloma, razen glede na okoliščine primera pri posebnih ali poenostavljenih postopkih, zahtevata, da se navedena podaja zagotovi *najpozneje* ob dejanskem začetku razprave o utemeljenosti obdolžitev pred pristojnim sodiščem, ki se opravi za potrebe odločanja o tej utemeljenosti. [44]

82. Sodišče je poleg določitve trenutka, v katerem je treba najpozneje zagotoviti podajo podrobnih informacij o obdolžitvi, navedlo, da se prav s to podajo obdolženi osebi *ali njenemu odvetniku* zagotovi natančna seznanitev z dejanji, zatrjevanimi zoper njo, in njihovimi pravnimi opredelitvami. Možnost seznanitve s temi informacijami in s temi dokazi najpozneje takoj ob začetku razprav je ključnega pomena, da se tej osebi ali njenemu odvetniku omogoči koristna udeležba v teh razpravah ob spoštovanju načela kontradiktornosti in enakosti orožij tako, da ta oseba lahko učinkovito predstavi svoje stališče. [45] Sodišče je še pojasnilo, da je treba obdolženi osebi in njenemu odvetniku vsekakor, ne glede na to, kdaj so predložene podrobne informacije o obdolžitvi, ob spoštovanju načela kontradiktornosti in enakosti orožij zlasti določiti ustrezen rok za seznanitev s temi informacijami in jima omogočiti, da učinkovito pripravita obrambo, predložita svoja stališča in po potrebi kakršno koli zahtevo, med drugim tudi za preiskavo, ki bi jo lahko vložila na podlagi nacionalnega prava. Ta zahteva vključuje možnost, da se zadeva po potrebi začasno odloži in da se odredi njena preložitev na poznejši datum. [46]

83. Če – kot v zadevi v glavni stvari – obdolženca, ki ni navzoč na glavni obravnavi, zastopa odvetnik, ki prejme podrobne informacije o obdolžitvi v trenutku, ki mu omogoča, da pripravi obrambo, ima ta odvetnik torej možnost, da je koristno udeležen v razpravah, pri čemer lahko po potrebi izpodbija pravilnost enega od aktov in postopka kot celote ter utemeljenost obdolžitve.

84. Ob upoštevanju navedenih preudarkov se predlaga, naj se na drugi del prvega vprašanja odgovori, da je treba povezane določbe direktiv 2010/64, 2012/13 in 2016/343 razlagati tako, da v okoliščinah, kakršne so te iz postopka v glavni stvari, ne nasprotujejo možnosti, da se v nenavzočnosti sodi obdolžencu, ki ne govori ali ne razume jezika kazenskega postopka in v zvezi s katerim naj ne bi bilo mogoče dokazati, da je bil med preiskavo obveščen o sumih ali obdolžitvi zoper njega, ker ni bilo zagotovljeno ustrezno tolmačenje, če ima odvetnik, ki ga zastopa, možnost izpodbijati pravilnost enega od aktov in po potrebi postopka kot celote zaradi kršitve te pravice do obveščenosti. Člen 6 Direktive 2012/13 v povezavi s členom 47 Listine je treba razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da se podrobne informacije o obdolžitvi obrambi obdolženca, ki se mu sodi v nenavzočnosti, sporočijo, preden sodišče začne vsebinski preizkus obtožbe in preden se pred njim začne razprava, če sodišče sprejme vse ukrepe, potrebne za zagotovitev spoštovanja pravice do obrambe in poštenosti postopka.

[42] Glej sodbo z dne 14. maja 2020, Staatsanwaltschaft Offenburg (C-615/18, EU:C:2020:376, točki 70 in 71). Sodišče je v točkah 72 in 73 te sodbe dodalo, da je treba tako kot za člen 47 Listine, ki je dovolj sam po sebi in ga ni treba pojasnjevati z določbami prava Unije ali nacionalnega prava, da bi se posameznikom podelila pravica, na katero se lahko sklicujejo, šteti, da ima člen 6 Direktive 2012/13 neposredni učinek, in da mora zato predložitveno sodišče v okviru svojih pristojnosti sprejeti vse potrebne ukrepe za zagotovitev polnega učinka navedenega člena 6.

[43] Sodba z dne 13. junija 2019, Moro (C-646/17, EU:C:2019:489, točka 51).

[44] Glej v tem smislu sodbo z dne 5. junija 2018, Kolev in drugi (C-612/15, EU:C:2018:392, točki 90 in 92).

[45] Glej v tem smislu sodbo z dne 5. junija 2018, Kolev in drugi (C-612/15, EU:C:2018:392, točka 93).

[46] Sodba z dne 13. junija 2019, Moro (C-646/17, EU:C:2019:489, točka 53).

C. Drugo in tretje vprašanje

85. Drugače kakor za prvo vprašanje za predhodno odločanje menim, da je treba na podlagi ugovorov madžarske vlade v zvezi z dopustnostjo drugega in tretjega vprašanja, ki jih je skoraj enako navedla tudi Komisija, ugotoviti njuno nedopustnost. Ob upoštevanju spoznanj, ki izhajajo iz sodbe Miasto Łowicz, namreč menim, da o nedopustnosti navedenih vprašanj odslej ni več nikakršnega dvoma. Drugo in tretje vprašanje sta namreč tipičen primer vprašanj, ki jih je Sodišče želelo izključiti iz postopka predhodnega odločanja, ker so v nasprotju z duhom in namenom tega pravnega sredstva, torej sodelovanja Sodišča in nacionalnega sodišča pri skupnem izoblikovanju rešitve konkretnega spora, ki je bil zadnjenavedenemu predložen v odločanje, ob upoštevanju pristojnosti vsakega od teh sodišč.

86. Predložitveno sodišče z drugim in tretjim vprašanjem Sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 19 PEU in člen 47 Listine razlagati tako, da nasprotujeta:

– nacionalnemu sistemu imenovanja predsednikov sodišč, zadolženih za razporejanje zadev, ocenjevanje sodnikov in uvedbo disciplinskega postopka, s katerim je predsedniku OBH, to je organu, ki ga imenujejo poslanci v parlamentu, podeljena pristojnost za začasno neposredno imenovanje z obidenjem razpisa za prijavo na delovno mesto in neupoštevanjem mnenja pristojnih sodniških organov, ter

– nacionalnemu plačnemu sistemu, v katerem so sodniki obravnavani slabše kot tožilci, poleg tega pa imajo predsednik OBH in predsedniki sodišč diskrecijsko pravico za podeljevanje različnih bonusov, ki so v primerjavi z osnovnimi plačami sodnikov zelo visoki ter lahko potencialno pomenijo neupravičen vpliv in poseganje v neodvisnost sodstva.

87. V primeru pritrdilnega odgovora Sodišča na ti vprašanju se predložitveno sodišče še sprašuje, ali je bila v okviru sodnega postopka spoštovana pravica do pravičnega sojenja.

88. Opozoriti je treba, da namen predhodnega odločanja iz člena 267 PDEU ni oblikovanje posvetovalnih mnenj o splošnih ali hipotetičnih vprašanjih, temveč dejanska potreba po učinkoviti rešitvi spora, pri čemer je naloga Sodišča v postopku predhodnega odločanja predložitvenemu sodišču pomagati pri rešitvi spora, ki ga obravnava. Predhodna odločba mora biti nujna za to, da se predložitvenemu sodišču omogoči rešitev spora, ki mu je bil predložen v odločanje, kar je tudi pogoj za to, da je mogoče vprašanja za predhodno odločanje opredeliti kot upoštevna in o njih predhodno odločiti. [47]

89. Postopek v glavni stvari pa se nanaša na sojenje v nenavzočnosti švedskemu državljanu, ki je bil v preiskavi o očitanih dejstvih obveščen prek tolmača, pri čemer je bil obdolžen kršitve madžarske zakonodaje o orožju in strelivu. Ker predložitveno sodišče dvomi o združljivosti nacionalnih pravil o kazenskem postopku, Sodišče sprašuje o obsegu pravice do tolmačenja in obveščenosti o obdolžitvi zoper zadevno osebo v posebnih okoliščinah obdolženca, ki ni navzoč, vendar ga zastopa odvetnik, torej v položaju, ki zajema razlago več določb direktiv 2010/64, 2012/13 in 2016/343.

90. V teh okoliščinah odgovori, ki se pričakujejo od Sodišča v zvezi s tem, ali je s pravom Unije – v obravnavani zadevi členom 19 PEU v povezavi s členom 47 Listine – združljiva nacionalna zakonodaja, ki se nanaša na to, da predsednik OBH neposredno začasno imenuje predsednike

[47] Glej v tem smislu sodbo z dne 3. julija 2014, Da Silva (C-189/13, neobjavljena, EU:C:2014:2043, točka 36), in sodbo Miasto Łowicz (točki 44 in 45).

sodišča,[48] in na plačilo sodnikov, ne izpolnjujejo zgoraj navedenega merila nujnosti.[49] Drugače povedano, spor o glavni stvari se nikakor ne nanaša na madžarski sodni sistem kot celoto, katerega nekateri vidiki bi lahko negativno vplivali na neodvisnost sodstva in, natančneje, predložitvenega sodišča pri izvajanju prava Unije.

91. To, da bi lahko obstajala stvarna povezava med sporom o glavni stvari in členom 47 Listine ali celo splošneje členom 19 PEU, ne zadostuje za izpolnitev merila nujnosti. Poleg tega mora biti razlaga teh določb, kot se predlaga v okviru drugega in tretjega vprašanja, objektivno potrebna za odločitev, ki jo mora sprejeti predložitveno sodišče, kar v obravnavani zadevi ne drži. Ni namreč razvidno, kako bi lahko predložitveno sodišče na podlagi spoznanj, ki izhajajo iz razlage teh določb, ob upoštevanju vsebine teh vprašanj sprejelo odločbo, ki bi bila potrebna za odločitev o sporu o glavni stvari.[50]

92. Poleg tega, čeprav je Sodišče že razsodilo, da so vprašanja za predhodno odločanje, ki se nanašajo na razlago procesnih določb prava Unije, ki bi jih zadevno predložitveno sodišče moralo uporabiti za izrek sodbe, dopustna, to ni zajeto z drugim in tretjim vprašanjem, postavljenima v okviru te zadeve. Prav tako se zdi, da z odgovorom Sodišča na navedeni vprašanji predložitvenemu sodišču ni mogoče zagotoviti razlage prava Unije, ki bi mu omogočila, da odloči o procesnih vprašanjih nacionalnega prava, preden lahko vsebinsko odloči o sporu, ki mu je predložen. V teh okoliščinah se navedeni vprašanji torej ne nanašata na razlago prava Unije, ki ustreza objektivni potrebi po rešitvi navedenega spora, ampak sta splošni in zato nista dopustni.[51]

D. Peto vprašanje

93. Predložitveno sodišče s petim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 19(1) PEU, člen 47 Listine in člen 267 PDEU razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni ureditvi, ki omogoča uvedbo disciplinskega postopka zoper sodnika, ker je ta Sodišču predložil predlog za sprejetje predhodne odločbe. Madžarska vlada in Komisija sta predlagali ugotovitev nedopustnosti tega vprašanja, pri čemer menim, da se je mogoče na strogo pravni ravni s tem predlogom strinjati, in sicer kljub posebej skrb vzbujajočim in obžalovanja vrednim okoliščinam, ki so nastopile po vložitvi predloga za sprejetje predhodne odločbe – če se izrazim zelo evfemistično.

94. Ni namreč sporno, da je predsednik Fővárosi Törvényszék (višje sodišče v Budimpešti-glavnem mestu) 25. oktobra 2019 sprejel akt o uvedbi disciplinskega postopka zoper sodnika predložitvenega sodišča, kar je prva faza v postopku, ki privede do predložitve zadeve disciplinskemu sodišču, ki lahko odloči o dejanskem začetku postopka in naložitvi disciplinske kazni. V skladu z navedenim aktom se je sodniku predložitvenega sodišča očitalo, da:

– je, prvič, ravnal v nasprotju z ugledom poklica sodnika, zlasti ob upoštevanju odločbe Kúria o razglasitvi nezakonitosti predloga za sprejetje predhodne odločbe (člen 105(b) zakona o sodniški službi in plačilu sodnikov), ter

[48] Naj pripomnim, da se dvomi sodnika predložitvenega sodišča v zvezi s pravilnostjo imenovanj sodnikov nanašajo posebej na imenovanje na mesto predsednika Fővárosi Törvényszék (višje sodišče v Budimpešti-glavnem mestu), ne da bi se zatrjevalo, da bi lahko ta sodeloval v kazenskem postopku pred navedenim sodnikom, razporejenim na Pesti Központi Kerületi Bíróság (glavno okrožno sodišče v Pešti).

[49] Glej po analogiji sklep z dne 6. oktobra 2020, Prokuratura Rejonowa w Słubicach (C-623/18, neobjavljen, EU:C:2020:800).

[50] Glej v tem smislu sodbo Miasto Łowicz (točki 48 in 52), in sklep z dne 6. oktobra 2020, Prokuratura Rejonowa w Słubicach (C-623/18, neobjavljen, EU:C:2020:800, točka 30).

[51] Glej sodbo Miasto Łowicz (točke 50, 51 in 53).

– drugič, nosi krivdo za neizpolnitev obveznosti, povezanih s funkcijo sodnika, saj je iz odločbe Kúria izhajal razlog za izločitev zadevnega sodnika zaradi osebnih očitkov v zvezi z nekaterimi vodilnimi kadri sodne oblasti in bi morala zadevna oseba ta razlog za izločitev sporočiti predsedniku svojega sodišča, ne pa še naprej opravljati funkcijo sodnika v zadevi v glavni stvari (člen 105(a) zakona o sodniški službi in plačilu sodnikov).

95. Predsednik Fővárosi Törvényszék (višje sodišče v Budimpešti-glavnem mestu) je 22. novembra 2019, torej štiri dni po vložitvi dopolnilnega predloga za sprejetje predhodne odločbe, umaknil akt o uvedbi disciplinskega postopka, s čimer se je ta končal, in sicer z obrazložitvijo, da je kot predsednik zadevnega sodišča moral uvesti disciplinski postopek, vendar je treba zdaj zaradi interesov sodne oblasti to pobudo umakniti.

96. Kot je bilo navedeno, lahko Sodišče odločanje o predlogu za sprejetje predhodne odločbe, ki ga vloži nacionalno sodišče, zavrne le takrat, kadar je očitno, da zahtevana razlaga pravila Unije nima nikakršne zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, kadar gre za hipotetičen problem oziroma kadar Sodišče nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, ki so potrebni, da bi lahko na postavljena vprašanja podalo uporabne odgovore.[52]

97. V zvezi s tem je treba ugotoviti, da se spor o glavni stvari, v katerega okoliščinah je bil Sodišču predložen predlog za sprejetje predhodne odločbe, ne nanaša na uvedbo disciplinskega postopka zoper sodnika predložitvenega sodišča niti na sodniško službo in njene določbe v zvezi z disciplinsko ureditvijo za sodnike. Poleg tega ni sporno, da je bil akt o uvedbi disciplinskega postopka umaknjen, ta postopek pa končan. V teh okoliščinah se peto vprašanje za predhodno odločanje, postavljeno Sodišču, ne nanaša na razlago prava Unije, ki bi bila potrebna za rešitev spora o glavni stvari, z odgovorom nanj pa bi Sodišče podalo svetovalno mnenje o splošnih ali hipotetičnih vprašanjih, kot so morebitni psihološki odzivi madžarskih sodnikov na disciplinski postopek, uveden na podlagi sodbe, ki jo je Kúria izreklo v zvezi s predložitvijo vprašanj za predhodno odločanje v prihodnje. Peto vprašanje za predhodno odločanje bi bilo torej treba razglasiti za nedopustno. Vendar menim, da mora Sodišče zaradi resnosti akta o uvedbi postopka, katerega namen je sodniku naložiti disciplinsko kazen zaradi vložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe, v svoji sodbi nujno opozoriti na točke od 55 do 59 sodbe Miasto Łowicz, da se s tem zagotovi poduk pristojnim organom in prepreči vsakršna ponovitev tovrstnega ukrepanja.[53]

98. Da bi v celoti opravil nalogo pomoči Sodišču, bom kljub temu na kratko opozoril na krhko možnost za to, da bi bilo peto vprašanje za predhodno odločanje dopustno. Tako je mogoče dopolnilni predlog za sprejetje predhodne odločbe šteti kot nedeljivo celoto, v kateri sta četrto in peto vprašanje tesno povezani ali celo neločljivi. Sodnik predložitvenega sodišča želi s tema vprašanjema izvedeti, ali mu v skladu s pravom Unije ni treba uporabiti sodbe, ki jo je izreklo Kúria, in ali lahko vsebinsko odloči o sporu o glavni stvari, tako da v svojo odločitev vključi predhodno odločbo, ne da bi se moral ob tem bati nadaljevanja disciplinskega postopka, ki bi temeljil prav na tej sodbi, kar je vse skupaj postopkovni problem, o katerem je treba odločiti *in limine litis*.

[52] Sodba z dne 19. novembra 2019, A. K. in drugi (Neodvisnost disciplinskega senata vrhovnega sodišča) (C-585/18, C-624/18 in C-625/18, EU:C:2019:982, točki 97 in 98).

[53] Opozoriti je treba na zelo upravičeno pripombo generalnega pravobranilca L. A. Geelhoeda v sklepnih predlogih v zadevi Komisija/Italija (C-129/00 EU:C:2003:656), da so nacionalni sodniki „hkrati jamstvo in protiutež v državi članici, če drugi organi te države kršijo obveznosti, ki so jim naložene s Pogodbo“.

99. Naj v zvezi s tem pripomnim, da je izraz „procesna vprašanja nacionalnega prava“, uporabljen v točki 51 sodbe Miasto Łowicz, prikladno splošen, pri čemer izbira izraza „vprašanja“, ne pa „določbe“ verjetno kaže na željo Sodišča, da si omogoči določeno prožnost pri razlagi merila nujnosti, ki izhaja iz člena 267 PDEU. Ta izraz lahko torej zajame kakršno koli vprašanje, ki ni del vsebinske rešitve spora, vendar posredno pripomore k njej, pa čeprav ne bi spadalo v ozko opredeljeno izvajanje zakonodajnega pravila ali pravila iz sodne prakse, ki ureja vložitev tožbe pri pristojnem sodišču, potek sojenja, njegov izid in pravna sredstva. [54]

100. V teh okoliščinah bi lahko odgovor Sodišča na četrto in peto vprašanje, preučeni skupaj, predložitvenemu sodišču zagotovil razlago prava Unije, ki mu omogoča, da odloči o procesnem vprašanju nacionalnega prava, preden lahko vsebinsko odloči o sporu, ki mu je predložen. To vprašanje je v obravnavani zadevi vprašanje pogojev za nadaljevanje kazenskega postopka v glavni stvari po izreku sodbe Sodišča, ki je odgovorilo na predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki je bil pred tem s sodbo najvišjega nacionalnega sodišča razglašen za nezakonit, pri čemer je bila ta sodba hkrati tudi podlaga za uvedbo disciplinskega postopka zoper sodnika predložitvenega sodišča. Če bi se Sodišče odločilo peto vprašanje razglasiti za dopustno, menim, da odgovor nanj jasno izhaja iz točk od 55 do 59 sodbe Miasto Łowicz.

V. Predlog

101. Glede na navedeno Sodišču predlagam, naj Pesti Központi Kerületi Bíróság (glavno okrožno sodišče v Pešti, Madžarska) odgovori:

1. V primeru pravil nacionalnega prava v zvezi z izvajanjem izrednega pravnega sredstva, namenjenega poenotenju navedenega prava, zoper odločbo o vložitvi predloga za sprejetje predhodne odločbe je treba člen 267 PDEU razlagati tako, da nasprotuje uporabi takih pravil, ki hierarhično višjemu sodišču, ki mu je zadeva predložena v odločanje, omogočajo razglasitev nezakonitosti te odločbe, ne da bi to vplivalo na njene pravne učinke glede prekinitve postopka v glavni stvari in nadaljevanja postopka predhodnega odločanja, z obrazložitvijo, da postavljena vprašanja za predhodno odločanje niso nujna za rešitev spora in da je njihov namen ugotoviti nezdružljivost nacionalnega prava s pravom Unije. Nacionalno predložitveno sodišče zaradi primarnosti prava Unije teh pravil in sodnih odločb, s katerimi je zagotovljen njihov učinek, ne sme uporabiti.

2. Člene 2, 3 in 5 Direktive 2010/64/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. oktobra 2010 o pravici do tolmačenja in prevajanja v kazenskih postopkih je treba razlagati tako, da državam članicam nalagajo, da osumljencem ali obdolžencem, ki ne govorijo ali ne razumejo jezika kazenskega postopka, zagotovijo možnost pritožbe nad nezadostno kakovostjo tolmačenja, za katero menijo, da jim ne omogoča seznanitve z dejstvi, ki se jim očitajo, in uveljavljanja pravice do obrambe. Člen 5(2) Direktive 2010/64 državam članicam ne nalaga ustanovitve registra neodvisnih ustrezno usposobljenih prevajalcev in tolmačev.

[54] Ta položaj se razlikuje ravno od položaja, v katerem je Sodišče razsodilo, da so dopustna vprašanja za predhodno odločanje v zvezi z razlago procesnih „določb“ prava Unije, ki bi jih zadevno predložitveno sodišče moralo uporabiti za izrek sodbe, kot je opozorjeno v točki 50 sodbe Miasto Łowicz. Pomembno je ugotoviti, da je Sodišče menilo, da izraz „izreči sodbo“ v smislu člena 267, drugi odstavek, PDEU zajema celoten „postopek, v katerem se izda sodba“ predložitvenega sodišča, pri čemer je menilo, da je treba ta izraz razlagati široko, da se prepreči, da bi se veliko procesnih vprašanj štelo za nedopustna in jih Sodišče ne bi moglo razlagati, in da bi Sodišče lahko odločalo o razlagi vseh določb prava Unije, ki jih mora predložitveno sodišče uporabiti (sodba z dne 28. februarja 2019, Gradbeništvo Korana, (C-579/17, EU:C:2019:162, točka 35 in navedena sodna praksa)).

3. Povezane določbe Direktive 2010/64, Direktive 2012/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2012 o pravici do obveščenosti v kazenskem postopku in Direktive (EU) 2016/343 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2012 o pravici do obveščenosti v kazenskem postopku je treba razlagati tako, da v okoliščinah, kakršne so te iz postopka v glavni stvari, ne nasprotujejo možnosti, da se v nenavzočnosti sodi obdolžencu, ki ne govori ali ne razume jezika kazenskega postopka in v zvezi s katerim naj ne bi bilo mogoče dokazati, da je bil med preiskavo obveščen o sumih ali obdolžitvi zoper njega, ker ni bilo zagotovljeno ustrezno tolmačenje, če ima odvetnik, ki ga zastopa, možnost izpodbijati pravilnost enega od aktov in po potrebi postopka kot celote zaradi kršitve te pravice do obveščenosti. Člen 6 Direktive 2012/13 v povezavi s členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah je treba razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da se podrobne informacije o obdolžitvi obrambi obdolženca, ki se mu sodi v nenavzočnosti, sporočijo, preden sodišče začne vsebinski preizkus obtožbe in preden se pred njim začne razprava, če sodišče sprejme vse ukrepe, potrebne za zagotovitev spoštovanja pravice do obrambe in poštenosti postopka.